

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาลักษณะการดำเนินงานขององค์กรผู้ใช้น้ำชลประทานในเขตโครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาบางพลวง : ฝ่ายส่งน้ำและบำรุงรักษาที่ 1 (หาดยาง) มีแนวทางศึกษาวิจัยคือ

รวบรวมข้อมูลเอกสารเกี่ยวกับประวัติความเป็นมาของกรมชลประทาน ปัญหาการจัดการน้ำในอดีตและแนวทางการพัฒนา แนวคิดการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำโดยเกษตรกรมีส่วนร่วม พร้อมทั้ง ศึกษาสภาพเป็นจริงโดยตรงจากการสังเกตโดยดูจากลักษณะการตั้งที่อยู่อาศัย สภาพकुคลองและแหล่งเก็บน้ำ ว่าตื้นเขินหรือไม่ มีวัชพืชปกคลุมหรือไม่ มีการกระจายน้ำอย่างทั่วถึงหรือไม่ และอื่นๆ

3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

การศึกษาวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษากับประชากร ซึ่งประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้คือ องค์กรบริหารการใช้น้ำหาดยาง ประกอบด้วยกลุ่มผู้ใช้น้ำชลประทานจำนวน 4 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มผู้ใช้น้ำหาดยาง มีจำนวนสมาชิก 35 คน กลุ่มผู้ใช้น้ำดงกระตงยาม มีจำนวนสมาชิก 96 คน กลุ่มผู้ใช้น้ำบางเดชะมีจำนวนสมาชิก 31 คน และกลุ่มผู้ใช้น้ำไผ่ชะเลียด มีจำนวนสมาชิก 67 คน และเจ้าหน้าที่กรมชลประทานที่รับผิดชอบกลุ่มบริหารการใช้น้ำหาดยางที่เกี่ยวข้องประกอบด้วย หัวหน้าฝ่ายส่งน้ำและบำรุงรักษาที่ 1 (หาดยาง) จำนวน 1 คน และเจ้าหน้าที่ฝ่ายส่งน้ำและบำรุงรักษาที่ 1C (หาดยาง) จำนวน 17 คน รวมมีประชากรทั้งหมด 247 คน โดยใช้แบบสอบถามสอบถามสมาชิกกลุ่มผู้ใช้น้ำทุกคน และเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง

3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถาม ที่ผู้วิจัยดัดแปลงมาจากแบบการประเมินผลการพัฒนาองค์กรผู้นำชลประทาน (สำนักชลประทานที่ 9, 2547, หน้า 1) ซึ่งจำแนกออกเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม มีจำนวน 6 ข้อ

ตอนที่ 2 เป็นการศึกษาถึงประสิทธิภาพการดำเนินงานขององค์กรผู้นำซึ่งมี 3 กลุ่มกิจกรรม คือ ด้านการบริหาร ด้านการดูแลและบำรุงรักษา และด้านการจัดการน้ำชลประทาน

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามแสดงความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถาม

ในส่วนของแบบสอบถามตอนที่ 2 แบบสอบถามประกอบด้วยกิจกรรมที่สำคัญๆ ที่องค์กรผู้นำต้องดำเนินการ โดยแบ่งเป็น 3 กลุ่มกิจกรรมหลักคือ

- (1) กลุ่มกิจกรรมด้านการบริหารองค์กรผู้นำ
- (2) กลุ่มกิจกรรมด้านการดูแลและบำรุงรักษา
- (3) กลุ่มกิจกรรมด้านการบริหารจัดการน้ำชลประทาน

ในแต่ละกิจกรรมแบ่งคำตอบให้เลือกตอบได้อย่างใดอย่างหนึ่งซึ่งแสดงถึงปริมาณที่ดำเนินการ โดยให้ระดับความสำคัญ 5 ระดับ ได้แก่ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด

1. น้อยที่สุด ปริมาณที่ดำเนินการ คิดเป็นเปอร์เซ็นต์ 0 – 20 %
2. น้อย ปริมาณที่ดำเนินการ คิดเป็นเปอร์เซ็นต์ 21 – 40 %
3. ปานกลาง ปริมาณที่ดำเนินการ คิดเป็นเปอร์เซ็นต์ 41 -60 %
4. มาก ปริมาณที่ดำเนินการ คิดเป็นเปอร์เซ็นต์ 61 – 80 %
5. มากที่สุด ปริมาณที่ดำเนินการ คิดเป็นเปอร์เซ็นต์ 81 – 100 %

การแปลความหมายของคะแนน ผู้วิจัยยึดเอาคะแนนเฉลี่ย (Mean) เป็นตัวชี้วัดโดยกำหนดเกณฑ์ ดังนี้

คะแนนเฉลี่ย 4.51 – 5.00 หมายถึง ระดับมากที่สุด

คะแนนเฉลี่ย 3.51 – 4.50 หมายถึง ระดับมาก

คะแนนเฉลี่ย 2.51 – 3.50 หมายถึง ระดับปานกลาง

คะแนนเฉลี่ย 1.51 – 2.50 หมายถึง ระดับน้อย

คะแนนเฉลี่ย 1.00 – 1.50 หมายถึง ระดับน้อยที่สุด

3.3 การตรวจสอบความน่าเชื่อถือของข้อมูล

นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้น ปรึกษาผู้เชี่ยวชาญ เพื่อตรวจสอบความชัดเจน ความถูกต้องของเนื้อหา และตรวจสอบความเที่ยงตรงของเครื่องมือ ประกอบด้วย

1. ดร.สายฝน เสกขุนทด อาจารย์มหาวิทยาลัยราชภัฏราชชนครินทร์
2. นายภูเกียรติ ภูมิพนา อาจารย์ 2 ระดับ 7
3. นายสุขสันต์ นิลทิธิชัย วิศวกรชลประทาน 7 วช

จากนั้นนำมาปรับปรุงแก้ไขให้สมบูรณ์ แล้วนำไปทดลองใช้เพื่อทดสอบแบบสอบถาม (Tryout) กับสมาชิกผู้ใช้น้ำชลประทานที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 20 คน นำมาวิเคราะห์หาค่า Alpha มีค่าเท่ากับ 0.864 แสดงว่าแบบทดสอบมีความน่าเชื่อถือ จากนั้นปรับปรุงแบบสอบถามให้ดียิ่งขึ้นและใช้เป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูล

3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยใช้แบบสอบถามในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยทำการจัดส่งให้กับสมาชิกผู้ใช้น้ำทุกคนในวันประชุมสมาชิกกลุ่มผู้ใช้น้ำด้วยตนเอง ซึ่งมีการประชุมของแต่ละกลุ่มทุกเดือน อย่างน้อยเดือนละครั้ง และเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับการจัดสรรน้ำ ทั้ง ข้าราชการและลูกจ้างประจำ โดยให้ผู้ตอบแบบสอบถามเป็นผู้อ่านและตอบแบบสอบถามเอง โดยผู้ทำการวิจัยอยู่รอรับแบบสอบถามโดยทันที ทั้งนี้เพื่อคอยชี้แจงและอธิบายข้อสงสัยให้แก่ผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบกับข้อมูลทุติยภูมิที่ได้มีการรวบรวมไว้แล้ว เช่น จำนวนพื้นที่ ชนิดพืชที่ปลูก และอื่นๆ ซึ่งรวบรวมจากเอกสารการสมัครเป็นสมาชิกกลุ่มผู้ใช้น้ำ และข้อมูลที่ได้จากการสังเกตการณ์สภาพแวดล้อมของพื้นที่ที่ศึกษา

3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่รวบรวมได้มาดำเนินการ ดังนี้

3.5.1 ตรวจสอบข้อมูล ผู้วิจัยตรวจสอบความสมบูรณ์ ความครบถ้วน ความถูกต้อง ของแบบสอบถาม

3.5.2 คำนวณค่าร้อยละข้อมูลพื้นฐานส่วนบุคคลของสมาชิกกลุ่มผู้ใช้น้ำ

3.5.3 วิเคราะห์ข้อมูลที่มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) โดยหาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ทดสอบความแตกต่างด้วย one – way ANOVA

มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี